

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 25ης Οκτωβρίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή – Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 – Προσδιορισμός του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας υποβαλλόμενης σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας – Άρθρο 27 – Ένδικο βοήθημα – Έκταση του δικαστικού ελέγχου – Άρθρο 29 – Προθεσμία για την πραγματοποίηση της μεταφοράς – Μη πραγματοποίηση της μεταφοράς εντός της ταχθείσας προθεσμίας – Υποχρεώσεις του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο – Μεταβίβαση της ευθύνης – Προϋπόθεση να έχει ληφθεί απόφαση από το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο»

Στην υπόθεση C-201/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 31ης Μαρτίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 12 Απριλίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Majid Shiri, γνωστός και ως Madzhdi Shiri,

παρισταμένης της:

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, Α. Tizzano, Αντιπρόεδρο, L. Bay Larsen (εισηγητή), T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça και Α. Rosas, προέδρους τμήματος, E. Juhász, Α. Borg Barthet, Μ. Safjan, D. Šváby, Α. Prechal, Ε. Jarašiūnas και Μ. Βηλαρά, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: Ε. Sharpston

γραμματέας: Κ. Malacek, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Μαρτίου 2017,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Μ. Shiri, εκπροσωπούμενος από τους W. Weh και S. Harg, Rechtsanwälte,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Hesse,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Μ. Smolek και J. Vlácil,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την C. Crane και τον S. Brandon, επικουρούμενους από τον D. Blundell και την M. Gray, barristers,
- η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Bichet,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. Wils και την M. Κοντού-Durande,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιουλίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 1, και του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31, στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εξετάσεως της προσφυγής που άσκησε ο Majid Shiri, γνωστός και ως Madzhdi Shiri, Ιρανός υπήκοος, κατά της αποφάσεως της Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Ασύλου, Αυστρία) (στο εξής: Υπηρεσία) με την οποία απορρίφθηκε ως απαράδεκτη η αίτηση διεθνούς προστασίας του M. Shiri, διατάχθηκε η απέλασή του και κρίθηκε ότι επιτρέπεται η επαναπροώθησή του στη Βουλγαρία.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1560/2003

- 3 Το κεφάλαιο ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) 1560/2003 της Επιτροπής, της 2ας Σεπτεμβρίου 2003, περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (ΕΕ 2003, L 222, σ. 3), όπως έχει τροποποιηθεί από τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 118/2014 της Επιτροπής, της 30ής Ιανουαρίου 2014 (ΕΕ 2014, L 39, σ. 1), προβλέπει σειρά κανόνων σχετικά με την πραγματοποίηση της μεταφοράς ενός προσώπου προς το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο κατά την έννοια του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.
- 4 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«Το υπεύθυνο κράτος μέλος υποχρεούται να επιτρέψει την μεταγωγή του αιτούντος άσυλο το ταχύτερο δυνατόν και μεριμνά ώστε να μη τεθούν εμπόδια κατά την είσοδό του. Αποτελεί υποχρέωσή του να ορίζει, αν χρειάζεται, τον τόπο επί του εδάφους του όπου θα μεταχθεί ή θα παραδοθεί στις αρμόδιες αρχές ο αιτών άσυλο, λαμβάνοντας υπόψη τους γεωγραφικούς περιορισμούς και τα μεταφορικά μέσα που έχει στη διάθεσή του το κράτος μέλος που προβαίνει στη μεταγωγή. [...]»

Ο κανονισμός Δουβλίνο III

5 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 5 και 19 του κανονισμού Δουβλίνο III έχουν ως εξής:

«(4) Τα συμπεράσματα [του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κατά την ειδική σύνοδο] του Τάμπερε [στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999] προσδιόρισαν επίσης ότι το [κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου] θα πρέπει να περιλαμβάνει, σε μία βραχυχρόνια προοπτική, ένα σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου.

(5) Μια τέτοια μέθοδος θα πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

[...]

(19) Για την εγγύηση της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων προσώπων, θα πρέπει να θεσπιστούν νομικές εγγυήσεις και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής όσον αφορά αποφάσεις για μεταφορές στο υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα, ιδίως, με τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να τηρείται το διεθνές δίκαιο, η πραγματική προσφυγή κατά των ανωτέρω αποφάσεων θα πρέπει να καλύπτει την εξέταση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και της νομικής και της πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος στο οποίο μεταφέρεται ο αιτών.»

6 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη εξετάζουν κάθε αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα στο έδαφος οποιουδήποτε από αυτά, συμπεριλαμβανομένων των συνόρων ή των ζωνών διέλευσης. Η αίτηση εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος, το οποίο είναι το οριζόμενο ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο III.»

7 Το άρθρο 17, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα ακόλουθα:

«Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 3 παράγραφος 1, κάθε κράτος μέλος δύναται να αποφασίζει να εξετάζει αίτηση διεθνούς προστασίας που έχει κατατεθεί από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση δυνάμει των κριτηρίων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.»

8 Τα άρθρα 22 και 25 του ίδιου κανονισμού θεσπίζουν, αντιστοίχως, τους κανόνες σχετικά με την απάντηση στο αίτημα αναδοχής και την απάντηση στο αίτημα της εκ νέου αναλήψεως.

9 Το άρθρο 27, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει ως εξής:

«1. Ο αιτών [...] έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή [ενδίκου βοηθήματος] ή επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά απόφασης μεταφοράς.

[...]

3. Για τους σκοπούς [ενδίκων βοηθημάτων] κατά αποφάσεων μεταφοράς ή [αιτήσεων επανεξέτασης] των αποφάσεων αυτών, τα κράτη μέλη προβλέπουν στο εθνικό δίκαιο:

- α) ότι το ένδικο [βοήθημα] ή η επανεξέταση παρέχει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να παραμείνει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος εν αναμονή του αποτελέσματος του [ενδίκου βοηθήματος] ή της επανεξέτασης ή
- β) η μεταφορά αναστέλλεται αυτόματα και παύει να ισχύει μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος, κατά τη διάρκεια του οποίου το δικαστήριο, μετά από λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος, λαμβάνει απόφαση για [το ανασταλτικό ή μη αποτέλεσμα] του [ενδίκου βοηθήματος] ή της επανεξέτασης ή
- γ) το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από δικαστήριο να αναστείλει την εφαρμογή της απόφασης μεταφοράς εν αναμονή του [ενδίκου βοηθήματος] ή της επανεξέτασης που αιτήθηκε. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δυνατότητα πραγματικής προσφυγής αναστέλλοντας τη μεταφορά έως ότου ληφθεί η απόφαση για το πρώτο αίτημα αναστολής. Η απόφαση για την αναστολή ή μη της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς λαμβάνεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, επιτρέποντας, παράλληλα, τη λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος αναστολής. Η απόφαση για τη μη αναστολή της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς αναφέρει τους λόγους στους οποίους βασίζεται.»

10 Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Η μεταφορά του αιτούντος ή άλλου προσώπου όπως αναφέρεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχείο γ' ή δ', από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ενδίκου μέσου ή επανεξέτασης εφόσον κατά το άρθρο 27, παράγραφος 3, υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

[...]

2. Εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της προθεσμίας των έξι μηνών, το υπεύθυνο κράτος μέλος απαλλάσσεται των υποχρεώσεων του αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου και η ευθύνη μεταβιβάζεται τότε στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται σε ένα έτος κατ' ανώτατο όριο, εάν η μεταφορά δεν κατέστη δυνατόν να πραγματοποιηθεί λόγω φυλάκισης του ενδιαφερομένου ή σε 18 μήνες κατ' ανώτατο όριο αν ο ενδιαφερόμενος διαφεύγει.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Ο Μ. Shiri εισήλθε στο έδαφος των κρατών μελών από τη Βουλγαρία, κράτος μέλος στο οποίο υπέβαλε, στις 19 Φεβρουαρίου 2015, αίτηση διεθνούς προστασίας.
- 12 Στη συνέχεια, στις 7 Μαρτίου 2015 υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στην Αυστρία. Η Υπηρεσία ζήτησε, στις 9 Μαρτίου 2015, από τις βουλγαρικές αρχές να αναλάβουν εκ νέου τον Μ. Shiri.
- 13 Στις 23 Μαρτίου 2015, οι βουλγαρικές αρχές αποδέχθηκαν το αίτημα της εκ νέου αναλήψεως.
- 14 Στις 2 Ιουλίου 2015, η Υπηρεσία έκρινε απαράδεκτη την αίτηση διεθνούς προστασίας του Μ. Shiri, διέταξε την απέλασή του και έκρινε ότι επιτρεπόταν η επαναπροώθησή του στη Βουλγαρία.

- 15 Ο M. Shiri προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου, Αυστρία), ζητώντας να αναγνωριστεί ότι η προσφυγή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το ως άνω δικαστήριο, χωρίς να αποφανθεί επί του αιτήματος αυτού, ακύρωσε, στις 20 Ιουλίου 2015, την εν λόγω απόφαση με το αιτιολογικό ότι, λόγω της βεβαρημένης κατάστασης της υγείας του M. Shiri, η Υπηρεσία θα έπρεπε να εξετάσει αν όφειλε να κάνει χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III.
- 16 Κατόπιν της ακυρώσεως αυτής, η Υπηρεσία, με νέα απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2015, απέρριψε ως απαράδεκτη την αίτηση διεθνούς προστασίας του M. Shiri, διέταξε την απέλασή του και έκρινε ότι επιτρεπόταν η επαναπροώθησή του στη Βουλγαρία.
- 17 Ο M. Shiri προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου) με προσφυγή η οποία παρελήφθη από το δικαστήριο αυτό στις 17 Σεπτεμβρίου 2015, ζητώντας να αναγνωριστεί ότι η προσφυγή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Με συμπληρωματικές παρατηρήσεις της 23ης Σεπτεμβρίου 2015, ο M. Shiri προέβαλε ότι η ευθύνη για την εξέταση της αιτήσεώς του διεθνούς προστασίας είχε περιέλθει στη Δημοκρατία της Αυστρίας λόγω παρελεύσεως της εξαμήνης προθεσμίας μεταφοράς που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο III, η οποία είχε επέλθει κατά την ως άνω ημερομηνία.
- 18 Το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) απέρριψε την εν λόγω προσφυγή με απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2015, χωρίς να αποφανθεί επί του αιτήματος να αναγνωριστεί ότι η προσφυγή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Όσον αφορά το επιχείρημα που προέβαλε ο M. Shiri με το συμπληρωματικό υπόμνημα της 23ης Σεπτεμβρίου 2015 και το οποίο αφορά την παρέλευση της εξαμήνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο III, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι, μετά την ακύρωση της αποφάσεως της Υπηρεσίας της 2ας Ιουλίου 2015 και την αναπομπή της υποθέσεως σε αυτό προς έκδοση νέας αποφάσεως, άρχισε να τρέχει νέα εξαμήνη προθεσμία από τη στιγμή που κατέστη εκ νέου δυνατή η μεταφορά του M. Shiri, δηλαδή από την έβδομη ημέρα μετά την παραλαβή της προσφυγής που άσκησε, επομένως από τις 24 Σεπτεμβρίου 2015. Ως εκ τούτου, το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) έκρινε ότι η Δημοκρατία της Βουλγαρίας εξακολουθούσε να είναι το κράτος που έχει την ευθύνη για την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας που υπέβαλε ο M. Shiri και η ευθύνη αυτή δεν είχε μεταβιβαστεί εν τω μεταξύ στη Δημοκρατία της Αυστρίας.
- 19 Κατά της αποφάσεως αυτής ο M. Shiri άσκησε το ένδικο μέσο της Revision ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 20 Το δικαστήριο αυτό εκτιμά ότι, πριν αποφανθεί επί ενδεχόμενης παρελεύσεως της προθεσμίας μεταφοράς που έχει εφαρμογή στον M. Shiri, πρέπει να εξετασθεί αν ο αιτών διεθνή προστασία μπορεί να επικαλεσθεί μεταβίβαση της ευθύνης εξετάσεως της αιτήσεώς του προστασίας λόγω παρελεύσεως της προθεσμίας αυτής και αν η παρέλευση αυτή θα μπορούσε, από μόνη της, να έχει ως συνέπεια τη μεταβίβαση της ευθύνης.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχουν οι διατάξεις περί δικαιώματος ασκήσεως πραγματικής προσφυγής κατά αποφάσεως για μεταφορά που προβλέπονται από τον κανονισμό [Δουβλίνο III], ιδίως δε η διάταξη του άρθρου 27, παράγραφος 1, υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψεως 19 του εν λόγω κανονισμού, την έννοια ότι ο αιτών άσυλο μπορεί να επικαλεσθεί μεταβίβαση της ευθύνης στο κράτος που υπέβαλε το αίτημα, λόγω παρελεύσεως της εξαμήνης προθεσμίας μεταφοράς (άρθρο 29, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού [Δουβλίνο III]);

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

- 2) Η κατά το άρθρο 29, παράγραφος 2, εδάφιο 1, της οδηγίας 604/2013 μεταβίβαση ευθύνης γίνεται μόνον με την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας μεταφοράς ή για τη μεταβίβαση ευθύνης λόγω παρελεύσεως της προθεσμίας απαιτείται επιπλέον και η άρνηση της αναδοχής ή της εκ νέου αναλήψεως του ενδιαφερόμενου προσώπου από το υπεύθυνο κράτος μέλος;»

Επί της αιτήσεως για επανάληψη της προφορικής διαδικασίας

- 22 Μετά την ανάπτυξη των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 20ής Ιουλίου 2017, ο M. Shiri ζήτησε, με έγγραφο που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 6 Σεπτεμβρίου 2017, να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας. Προς στήριξη της αιτήσεως αυτής, ο M. Shiri προέβαλε ότι οι προτάσεις πραγματεύονται νομικό ζήτημα σχετικά με τον υπολογισμό της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III, το οποίο δεν είχε θέσει στο Δικαστήριο το αιτούν δικαστήριο και επί του οποίου δεν είχε επομένως μπορέσει να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.
- 23 Συναφώς, το Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του, έχει τη δυνατότητα να διατάξει οποτεδήποτε, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ιδίως αν η υπόθεση πρέπει να κριθεί βάσει νομικού επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων.
- 24 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ωστόσο ότι, εν πάση περιπτώσει, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί επί του νομικού ζητήματος που ανέφερε ο M. Shiri σχετικά με τον υπολογισμό της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III. Εξάλλου, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, κρίνει ότι διαθέτει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για να αποφανθεί και ότι τα στοιχεία αυτά αποτέλεσαν αντικείμενο της διεξαχθείσας ενώπιόν του συζητήσεως.
- 25 Επομένως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 26 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πρώτο, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι, εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού, η ευθύνη μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα, χωρίς να απαιτείται άρνηση αναδοχής ή εκ νέου αναλήψεως του ενδιαφερόμενου προσώπου από το υπεύθυνο κράτος μέλος.
- 27 Κατά το άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο III, η μεταφορά του αιτούντος πραγματοποιείται μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατό και, το αργότερο, εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ή επανεξετάσεως εφόσον υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα της αποφάσεως.
- 28 Ως προς το τελευταίο σημείο, όπως προκύπτει από το άρθρο 27, παράγραφος 3, στοιχείο γ', του κανονισμού αυτού, όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει από δικαστήριο να αναστείλει την εφαρμογή της αποφάσεως μεταφοράς εν

αναμονή της εκβάσεως του ενδίκου βοηθήματος ή της επανεξετάσεως, το επιληφθέν δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί του αιτήματος αυτού εντός εύλογης προθεσμίας και να αιτιολογήσει την απόφαση του εάν με αυτήν απορρίπτεται το εν λόγω αίτημα.

- 29 Το άρθρο 29, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζει ότι, εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της εξάμηνης προθεσμίας, το υπεύθυνο κράτος μέλος απαλλάσσεται της υποχρεώσεώς του αναδοχής ή εκ νέου αναλήψεως του ενδιαφερομένου και η ευθύνη μεταβιβάζεται στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα.
- 30 Η διάταξη αυτή, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα της, προβλέπει αυτοδίκαιη μεταβίβαση της ευθύνης στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα, χωρίς να εξαρτά τη μεταβίβαση αυτή από οποιαδήποτε αντίδραση του υπεύθυνου κράτους μέλους (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψη 61).
- 31 Η ερμηνεία αυτή είναι, εξάλλου, συνεπής προς τον σκοπό της ταχείας εξετάσεως των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, ο οποίος μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού Δουβλίνο III, στο μέτρο που εγγυάται ότι, σε περίπτωση καθυστέρησης κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας αναδοχής ή εκ νέου αναλήψεως, η εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας θα διενεργηθεί εντός του κράτους μέλους όπου βρίσκεται ο αιτών διεθνή προστασία, προκειμένου να μην καθυστερήσει περισσότερο η εν λόγω εξέταση (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψη 54).
- 32 Η εν λόγω ερμηνεία αντικατοπτρίζεται επίσης στους κανόνες για την πραγματοποίηση της μεταφοράς που ορίζονται στο κεφάλαιο III του κανονισμού 1560/2003.
- 33 Πράγματι, ενώ το άρθρο 8 του κανονισμού αυτού υποχρεώνει το υπεύθυνο κράτος μέλος να επιτρέψει τη μεταφορά του αιτούντος το ταχύτερο δυνατό, καμία διάταξη του εν λόγω κανονισμού δεν παρέχει στο κράτος μέλος αυτό την ευχέρεια, μετά την αποδοχή, ρητώς ή σιωπηρώς, αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου αναλήψεως κατ' εφαρμογή των άρθρων 22 ή 25 του κανονισμού Δουβλίνο III, να αποφανθεί εκ νέου ως προς το αν δέχεται την αναδοχή ή την εκ νέου ανάληψη του ενδιαφερόμενου προσώπου.
- 34 Βάσει των ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι, εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού, η ευθύνη μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα, χωρίς να απαιτείται άρνηση, από το υπεύθυνο κράτος μέλος, της αναδοχής ή της εκ νέου αναλήψεως του ενδιαφερόμενου προσώπου.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 35 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού αυτού, έχει την έννοια ότι ο αιτών διεθνή προστασία μπορεί να επικαλεσθεί, στο πλαίσιο προσφυγής που άσκησε κατά αποφάσεως περί μεταφοράς του, την παρέλευση της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού.
- 36 Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III προβλέπει ότι ο αιτών διεθνή προστασία έχει το δικαίωμα ασκήσεως πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ενδίκου βοηθήματος ή επανεξετάσεως, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά της αποφάσεως μεταφοράς.

- 37 Το περιεχόμενο της προσφυγής που μπορεί να ασκήσει ο αιτών διεθνή προστασία κατά αποφάσεως περί μεταφοράς του διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού αυτού, όπου αναφέρεται ότι, προς εξασφάλιση της τηρήσεως του διεθνούς δικαίου, η αποτελεσματική προσφυγή που καθιερώνει ο εν λόγω κανονισμός κατά των αποφάσεων περί μεταφοράς πρέπει να αφορά την εξέταση, αφενός, της εφαρμογής του ίδιου αυτού κανονισμού και, αφετέρου, της νομικής και πραγματικής καταστάσεως στο κράτος μέλος προς το οποίο μεταφέρεται ο αιτών (απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψη 43).
- 38 Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, υπό το φως ιδίως της γενικής εξελίξεως του συστήματος προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου που υποβλήθηκε σε ένα από τα κράτη μέλη, κατόπιν της εκδόσεως του κανονισμού Δουβλίνου III, καθώς και από τους σκοπούς που ο κανονισμός αυτός επιδιώκει, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει την έννοια ότι η προσφυγή που προβλέπει μπορεί να αφορά, μεταξύ άλλων, την τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων τις οποίες προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψεις 44 έως 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 39 Οι διαδικασίες αναδοχής και εκ νέου αναλήψεως που θεσπίζονται από τον κανονισμό Δουβλίνο III πρέπει, ειδικότερα, να διεξάγονται τηρουμένων ορισμένων επιτακτικών προθεσμιών, στις οποίες περιλαμβάνεται η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού. Οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν μεν στη ρύθμιση αυτών των διαδικασιών, πλην όμως συμβάλλουν επίσης, όπως και τα κριτήρια που προβλέπονται στο κεφάλαιο III του εν λόγω κανονισμού, στον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους. Πράγματι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 30 έως 34 της παρούσας αποφάσεως, η παρέλευση της προθεσμίας αυτής χωρίς να πραγματοποιηθεί η μεταφορά του αιτούντος από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος συνεπάγεται αυτοδίκαιη μεταβίβαση της ευθύνης, από το δεύτερο κράτος μέλος προς το πρώτο (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψεις 50 έως 53).
- 40 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περί μεταφοράς έχει ληφθεί κατόπιν ορθής εφαρμογής των εν λόγω διαδικασιών, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά αποφάσεως περί μεταφοράς πρέπει να είναι σε θέση να εξετάσει τους ισχυρισμούς του αιτούντος διεθνή προστασία με τους οποίους προβάλλεται ότι η εν λόγω απόφαση ελήφθη κατά παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 29, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο III, καθόσον το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα έχει ήδη καταστεί το υπεύθυνο κράτος μέλος κατά την ημερομηνία εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως λόγω της προηγηθείσας παρελεύσεως της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψη 55).
- 41 Πρέπει όμως να τονιστεί ότι, αντιθέτως προς τις επίμαχες προθεσμίες στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587), οι οποίες ρυθμίζουν την υποβολή αιτήσεως περί αναδοχής, οι προθεσμίες που προβλέπονται στο άρθρο 29 του κανονισμού Δουβλίνο III έχουν ως αντικείμενο τη ρύθμιση όχι μόνο της εκδόσεως της αποφάσεως περί μεταφοράς, αλλά και της εκτελέσεώς της.
- 42 Επομένως, οι προθεσμίες αυτές μπορούν να εκπνεύσουν μετά την έκδοση της αποφάσεως περί μεταφοράς. Εξάλλου, πρέπει να επισημανθεί ότι, στην επίμαχη στην κύρια δίκη υπόθεση, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο προβάλλει ότι η εξάμηνη προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού παρήλθε σε ημερομηνία μεταγενέστερη από την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως περί μεταφοράς.

- 43 Συναφώς, οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα δεν μπορούν, στην περίπτωση αυτή, να προβούν σε μεταφορά του ενδιαφερόμενου προσώπου προς άλλο κράτος μέλος αλλά, αντιθέτως, υποχρεούνται να λάβουν αυτεπαγγέλτως τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αναγνωρίσουν την ευθύνη του πρώτου κράτους μέλους και να αρχίσουν αμελλητί την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας που υπέβαλε το πρόσωπο αυτό.
- 44 Όμως, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του σκοπού, που διαλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού Δουβλίνο III, της εγγυήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, αποτελεσματικής προστασίας των ενδιαφερόμενων προσώπων και, αφετέρου, του σκοπού, που υπενθυμίζεται στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, της διασφάλισης του ταχέος προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τη διεκπεραίωση αιτήσεως διεθνούς προστασίας, προς το συμφέρον τόσο των αιτούντων την προστασία αυτή όσο και της γενικής καλής λειτουργίας του συστήματος που θεσπίζει ο κανονισμός αυτός, ο αιτών πρέπει να έχει στη διάθεσή του αποτελεσματικό και ταχύ ένδικο βοήθημα που να του παρέχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί την επελθούσα μετά την έκδοση της αποφάσεως περί μεταφοράς παρέλευση της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού.
- 45 Συναφώς, εν προκειμένω, το δικαίωμα που αναγνωρίζει η αυστριακή ρύθμιση στον αιτούντα διεθνή προστασία να επικαλεσθεί περιστάσεις μεταγενέστερες της εκδόσεως της αποφάσεως περί μεταφοράς του, στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως αυτής, καλύπτει την εν λόγω υποχρέωση προβλέψεως αποτελεσματικού και ταχέος ενδίκου βοηθήματος.
- 46 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού αυτού, καθώς και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων έχουν την έννοια ότι ο αιτών διεθνή προστασία πρέπει να έχει στη διάθεσή του αποτελεσματικό και ταχύ ένδικο βοήθημα που να του παρέχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί την επελθούσα μετά την έκδοση της αποφάσεως περί μεταφοράς παρέλευση της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού. Το δικαίωμα που αναγνωρίζει εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, στον αιτούντα διεθνή προστασία να επικαλεσθεί περιστάσεις μεταγενέστερες της εκδόσεως της αποφάσεως περί μεταφοράς του, στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως αυτής, καλύπτει την εν λόγω υποχρέωση προβλέψεως αποτελεσματικού και ταχέος ενδίκου βοηθήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 47 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, έχει την έννοια ότι, εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της εξάμηνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού, η ευθύνη μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα, χωρίς να απαιτείται άρνηση, από το υπεύθυνο κράτος μέλος, της αναδοχής ή της εκ νέου αναλήψεως του ενδιαφερόμενου προσώπου.

- 2) Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού 604/2013, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού αυτού, καθώς και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν την έννοια ότι ο αιτών διεθνή προστασία πρέπει να έχει στη διάθεσή του αποτελεσματικό και ταχύ ένδικο βοήθημα που να του παρέχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί την επελθούσα μετά την έκδοση της αποφάσεως περί μεταφοράς παρέλευση της εξαμήνης προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κανονισμού. Το δικαίωμα που αναγνωρίζει εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, στον αιτούντα διεθνή προστασία να επικαλεσθεί περιστάσεις μεταγενέστερες της εκδόσεως της αποφάσεως περί μεταφοράς του, στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως αυτής, καλύπτει την εν λόγω υποχρέωση προβλέψεως αποτελεσματικού και ταχέος ενδίκου βοηθήματος.

(υπογραφές)